

λίγο-πολύ στενό δεσμό που μπορεί να έχει με τις απαιτήσεις της προς πλήρωση θέσεως.

Η αρμόδια για τους διορισμούς αρχή δεν υπερβαίνει τα όρια της εξουσίας εκτιμήσεως που έχει όταν, για την αναγνώριση αρχαιότητας στο κλιμάκιο, αποφασίζει να λάβει υπόψη την ειδική επαγγελματική πείρα του ενδιαφερομένου, κατά την έννοια του άρθρου 32, δεύτερο εδάφιο, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως, μόνο από την ημερομηνία αποκτήσεως του πτυχίου, η κατοχή του οποίου αποτελούσε προϋπόθεση για τη συμμετοχή στον διαγωνισμό ο οποίος οδήγησε στην πρόσληψη.

5. Η απόφαση κοινοτικού οργάνου η οποία κοινοποιείται στο σύνολο του προσωπικού και αφορά τον προσδιορισμό του βαθμού και την κατάταξη στο κλιμάκιο κατά την πρόσληψη αποτελεί εσωτερική οδηγία η οποία δεν μπορεί μεν να θεωρηθεί ως γενική εκτελεστική διάταξη κατά την έννοια του

άρθρου 110 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως, πλην όμως πρέπει να θεωρηθεί ως κανόνας ενδεικτικής συμπεριφοράς τον οποίο επιβάλλει η ίδια η διοίκηση στον εαυτό της και από τον οποίο δεν μπορεί να παρεκκλίνει χωρίς να διευκρινίζει τους λόγους που υπαγορεύουν την παρέκκλιση, επί ποινή παραβιάσεως της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

Καταρχήν τίποτα δεν απαγορεύει στην αρμόδια για τους διορισμούς αρχή να θεσπίζει, με εσωτερική απόφαση γενικής φύσεως, κανόνες για την άσκηση της διακριτικής εξουσίας που της αναγνωρίζει ο Κανονισμός Υπηρεσιακής Καταστάσεως. Η μέριμνα εξασφάλισης ίσης μεταχείρισεως σε όλους τους υπαλλήλους που προσλαμβάνονται βάσει του ίδιου διαγωνισμού, ως προς την εκ μέρους της διοικήσεως εκτίμηση δύναμει του άρθρου 32, δεύτερο εδάφιο, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως, αποτελεί θεμιτό στόχο της εν λόγω αρχής.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τρίτο τμήμα)
της 7ης Φεβρουαρίου 1991 *

Στην υπόθεση T-2/90,

Ana Fernandes Ferreira de Freitas, υπάλληλος της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, κάτοικος Λουξεμβούργου, εκπροσωπούμενη από τον Jean-Noël Louis, δικηγόρο Βρυξελλών, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την κατοικία της προσφεύγουσας, 21, boulevard Grande-Duchesse Charlotte,

προσφεύγουσα,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τους J. Griesmar και A. Caeiro, νομικούς συμβούλους, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Guido Berardis, μέλος της νομικής υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο την αναγνώριση του χρόνου προϋπηρεσίας στην προσφεύγουσα και την αλλαγή της κατάταξής της σε κλιμάκιο προκειμένου να ληφθούν υπόψη η κατάρτιση και η επαγγελματική της πείρα κατ' εφαρμογή του άρθρου 32, δεύτερο εδάφιο, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των Υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Χρ. Γεραρή, Πρόεδρο, A. Saggio και K. Lenaerts, δικαστές,

γραμματέας: B. Pastor, υπάλληλος διοικήσεως

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 16ης Ιανουαρίου 1991,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Το ιστορικό της διαφοράς

- ¹ Η προσφεύγουσα, υπάλληλος του βαθμού LA 5, κλιμάκιο 1, της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων από 1ης Σεπτεμβρίου 1988, αμφισβητεί την κατάταξη στο κλιμάκιο που της δόθηκε, η οποία δεν ανταποκρίνεται στην προηγούμενη επαγγελματική της πείρα και στην ημερομηνία αποκτήσεως του πανεπιστημιακού πτυχίου που της επέτρεψε να καταλάβει τη θέση που κατέχει.

- 2 Στις 9 Μαΐου 1958 η προσφεύγουσα πέτυχε τον τελευταίο διαγωνισμό του πτυχίου γερμανικής φιλολογίας που σπούδαζε στο Πανεπιστήμιο της Λισσαβώνας από το 1951. Δεν παρουσίασε όμως την εργασία που απαιτείται, στο τέλος των σπουδών, για την απόκτηση του πτυχίου αλλά αρκέστηκε στο πιστοποιητικό με το οποίο το πανεπιστήμιο βεβαιώνει την επιτυχία της στις εξετάσεις.
- 3 Μετά το τέλος των σπουδών της, η προσφεύγουσα εργάστηκε για πολλά χρόνια ως μεταφράστρια σε διάφορους ιδιωτικούς οργανισμούς, όπως το « Fondation Gulbenkian » και σε κινηματογραφικές εταιρίες.
- 4 Στις 27 Ιουλίου 1974 ο Πορτογάλος Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού εξέδωσε απόφαση με την οποία έδωσε, κατ' εξαίρεση, για το πανεπιστημιακό έτος 1973/1974 στις επιτροπές διαχείρισεως των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων την αρμοδιότητα να καθορίζουν τον τρόπο εκτιμήσεως της ικανότητας και της εργασίας των σπουδαστών. Η αρμοδιότητα που δόθηκε στις επιτροπές περιελάμβανε και τις « αποφάσεις ως προς τη διατήρηση ή την κατάργηση των κάθε είδους εργασιών του τέλους των σπουδών » (παράγραφος 1.2 της αποφάσεως).
- 5 Η επιτροπή διαχειρίσεως της φιλοσοφικής σχολής του Πανεπιστημίου της Λισσαβώνας έκανε αμέσως χρήση της αρμοδιότητας αυτής και απάλλαξε τους φοιτητές, βάσει της αποφάσεως της 27ης Ιουλίου 1974, από την παρουσίαση εργασίας του τέλους των σπουδών.
- 6 Με απόφαση της 14ης Ιανουαρίου 1975 του Υφυπουργού Ανωτάτης Εκπαιδεύσεως και Επιστημονικής Έρευνας που δημοσιεύθηκε στην πορτογαλική Επίσημη Εφημερίδα της 20ής Φεβρουαρίου 1975, η εργασία του τέλους των σπουδών καταργήθηκε στις φιλοσοφικές σχολές και όλοι όσοι είχαν περατώσει, κατά το πανεπιστημιακό έτος 1973/1974 ή κατά τα προηγούμενα έτη, τον κύκλο σπουδών του πτυχίου θεωρήθηκαν αυτομάτως ως πτυχιούχοι.
- 7 Στις 30 Ιουλίου 1976, ο πρύτανης του Πανεπιστημίου της Λισσαβώνας χορήγησε στην προσφεύγουσα δίπλωμα που βεβαιώνει ότι η προσφεύγουσα είναι κάτοχος του πτυχίου της γερμανικής φιλολογίας από τις 27 Ιουλίου 1974.

- 8 Στις 6 Νοεμβρίου 1986, η Επιτροπή δημοσίευσε την υπ' αριθμ. COM/LA/503 προκήρυξη διαγωνισμού για την κατάρτιση εφεδρικού πίνακα μελλοντικών προσλήψεων αναθεωρητών/κυρίων μεταφραστών/προϊσταμένων τμήματος πορτογαλικής γλώσσας (ΕΕ στην πορτογαλική, C 280, σ. 15). Κατά την παράγραφο III της προκηρύξεως που φέρει τον τίτλο « προϋποθέσεις συμμετοχής στον διαγωνισμό » οι υποψήφιοι πρέπει να έχουν περατώσει πλήρεις πανεπιστημιακές σπουδές πιστοποιούμενες με το σχετικό πτυχίο και να έχουν αποκτήσει επαγγελματική πείρα μετά τη λήξη των πανεπιστημιακών σπουδών τους.
- 9 Η προσφεύγουσα περιελήφθη στον πίνακα επιτυχόντων που καταρτίστηκε μετά τον διαγωνισμό. Στις 22 Ιουνίου 1988 η Επιτροπή της απηύθυνε πρόταση προσλήψεως σε θέση κυρίου μεταφραστή.
- 10 Με απόφαση της 31ης Αυγούστου 1988 η προσφεύγουσα διορίστηκε δόκιμος υπάλληλος από 1ης Σεπτεμβρίου 1988 με προσωρινή κατάταξη στον βαθμό LA 5, κλιμάκιο 1, με αρχαιότητα στο κλιμάκιο που ανατρέχει στην 1η Σεπτεμβρίου 1988.
- 11 Με επιστολές που πρωτοκολλήθηκαν στην Επιτροπή στις 15 Νοεμβρίου 1988 και στις 26 Ιανουαρίου 1989, η προσφεύγουσα ζήτησε αναθεώρηση της κατατάξεώς της προκειμένου να ληφθεί υπόψη όλη η επαγγελματική πείρα της.
- 12 Με απόφαση της 2ας Μαρτίου 1989 η Επιτροπή διόρισε την προσφεύγουσα από 1η Σεπτεμβρίου 1988 στον βαθμό LA 5, κλιμάκιο 1, αλλά με αρχαιότητα στο κλιμάκιο που ανέτρεχε στην 1η Σεπτεμβρίου 1987.
- 13 Κατά τη σύσκεψη της 13ης Απριλίου 1989, η Επιτροπή κατατάξεων επανεξέτασε την περίπτωση της προσφεύγουσας και διατύπωσε γνώμη για την κατάταξή της στον βαθμό LA 5, κλιμάκιο 1, με αρχαιότητα στο κλιμάκιο 12 μηνών, με την αιτιολογία ότι η μόνη επαγγελματική πείρα που μπορεί να ληφθεί υπόψη είναι αυτή που αποκτήθηκε μετά τη χορήγηση του πτυχίου που δίνει τη δυνατότητα προσλήψεως στον βαθμό 5 του γλωσσικού κλάδου, και συγκεκριμένα μετά τις 27 Ιουλίου 1974 που είναι η ημερομηνία εκδόσεως του πτυχίου από το Πανεπιστήμιο της Λισσαβώνας.
- 14 Με έγγραφο της 11ης Μαΐου 1989 η αρμόδια για τους διορισμούς αρχή (στο εξής: ΑΔΑ) επικύρωσε την κατάταξη που είχε γίνει με την από 2 Μαρτίου 1989 απόφαση.

- 15 Με επιστολή της 1ης Ιουνίου 1989, που πρωτοκολλήθηκε στις 6 Ιουνίου του ίδιου έτους, η προσφεύγουσα υπέβαλε διοικητική ένσταση βάσει του άρθρου 90, παράγραφος 2, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των Υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: κανονισμός), κατά της αποφάσεως της 2ας Μαρτίου 1989.
- 16 Με επιστολή της 26ης Ιουνίου 1989 η προσφεύγουσα διαβίβασε στην ΑΔΑ προσθήκη της ενστάσεώς της.
- 17 Η διοίκηση δεν έδωσε απάντηση και η εν λόγω διοικητική ένσταση απορρίφθηκε σιωπηρώς την 1η Οκτωβρίου 1989.

Η διαδικασία

- 18 Κατόπιν αυτών, με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 2 Ιανουαρίου 1990, η προσφεύγουσα άσκησε την υπό κρίση προσφυγή που έχει ως αντικείμενο την αναγνώριση αρχαιότητας στο κλιμάκιο και τη νέα κατάταξη της προσφεύγουσας προκειμένου να ληφθεί υπόψη η κατάρτιση και η επαγγελματική πείρα της κατ' εφαρμογή του άρθρου 32, δεύτερο εδάφιο, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως.
- 19 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή το Πρωτοδικείο (τρίτο τμήμα) αποφάσισε την έναρξη της προφορικής διαδικασίας χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων.
- 20 Με έγγραφο της 4ης Οκτωβρίου 1990, το Πρωτοδικείο απηύθυνε, δυνάμει του άρθρου 21, δεύτερο εδάφιο, του Πρωτοκόλλου περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου ΕΟΚ, την ακόλουθη ερώτηση στην Πορτογαλική Κυβέρνηση:

« Δυνάμει της από 14 Ιανουαρίου 1975 αποφάσεως του Υφυπουργού Ανωτάτης Εκπαίδευσως, έχουν τα πρόσωπα που συμμετείχαν επιτυχώς στην τελευταία εξέταση για το πτυχίο της γερμανικής φιλολογίας πριν απο το 1973, χωρίς πάντως να παρουσιάσουν εργασία του τέλους των σπουδών, την ιδιότητα του πτυχιούχου αμέσως μετά την επιτυχία τους στην τελευταία εξέταση ή μόνο μετά την έναρξη της ισχύος της εν λόγω αποφάσεως; Με άλλα λόγια, πρέπει το πρόσωπο που υπέστη επιτυχώς την τελευταία εξέταση στο Πανεπιστήμιο της Λισσαβώνας στις 9 Μαΐου 1958 να θεωρηθεί ως πτυχι-

ούχος από την ημερομηνία εκείνη ή μόνο μετά τις 20 Φεβρουαρίου 1975 (ημερομηνία δημοσίευσας της αποφάσεως της 14ης Ιανουαρίου 1975) ή μετά τις 27 Ιουλίου 1974 που είναι η ημερομηνία η οποία αναγράφεται στο πτυχίο που έλαβε το εν λόγω πρόσωπο στις 30 Ιουλίου 1976 »

21 Με έγγραφο που πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 10 Δεκεμβρίου 1990, η Γενική Διεύθυνση Ανωτάτης Εκπαιδεύσεως του πορτογαλικού Υπουργείου Παιδείας έδωσε την ακόλουθη απάντηση:

« 1) Κατά τη νομοθεσία που ίσχυε στις 24 Απριλίου 1974, οι προϋποθέσεις για την απόκτηση του πτυχίου της φιλολογίας ήταν:

α) επιτυχείς εξετάσεις στα μαθήματα που απαρτίζουν το συγκεκριμένο πρόγραμμα σπουδών·

β) σύνταξη και επιτυχής παρουσίαση εργασίας.

2) Η υποχρέωση παρουσιάσεως πτυχιακής εργασίας καταργήθηκε με απόφαση των οργάνων των Πανεπιστημίων, η οποία ελήφθη βάσει γενικής εξουσιοδοτήσεως του αρμοδίου Υπουργείου, ή με την από 14 Ιανουαρίου 1975 απόφαση του Υφυπουργού Ανωτάτης Εκπαιδεύσεως και Επιστημονικής Έρευνας¹: όλοι όσοι κατά τη διάρκεια του πανεπιστημιακού έτους ή κατά τα προηγούμενα έτη είχαν περατώσει τον κύκλο μαθημάτων του πτυχίου, κατά τα αναφερόμενα στο εδάφιο α ανωτέρω, θεωρήθηκαν τότε ως πτυχιούχοι.

3) Ως ημερομηνία αποκτήσεως της ιδιότητας του πτυχιούχου λογίζεται η ημερομηνία εκδόσεως της αποφάσεως για την κατάργηση της προϋποθέσεως που αναφέρεται στο εδάφιο β ανωτέρω².

4) Η ημερομηνία αυτή είναι η αναγραφόμενη στο πτυχίο που εκδίδει το Πανεπιστήμιο. »

22 Η προφορική διαδικασία διεξήχθη στις 16 Ιανουαρίου 1991. Οι εκπρόσωποι των διαδίκων αγόρευαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου.

1 — Δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Πορτογαλίας* στις 20. 2. 1975, δεύτερη σειρά.

2 — Για προφανείς λόγους σχετικής δικαιοσύνης. « Αν ως ημερομηνία αποκτήσεως της ιδιότητας του πτυχιούχου θεωρηθεί η ημερομηνία περατώσεως του κύκλου των σπουδών τότε θίγονται οι σπουδαστές οι οποίοι εν τω μεταξύ παρουσίασαν την εργασία τους δεδομένου ότι για αυτούς η ημερομηνία περατώσεως των σπουδών είναι η ημερομηνία εγκρίσεως της εργασίας κατά την παρουσίασή της ».

Αιτήματα των διαδικιών

23 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

1) να κρίνει την προσφυγή παραδεκτή και βάσιμη·

2) κατά συνέπεια να ακυρώσει:

— την από 2 Μαρτίου 1989 απόφαση της Επιτροπής καθόσον την κατατάσσει στον βαθμό LA 5, κλιμάκιο 1, από 1ης Σεπτεμβρίου 1987·

— επικουρικώς τη σιωπηρή απόφαση με την οποία θεωρείται ότι η Επιτροπή απέριψε τη διοικητική ένσταση που υπέβαλε η προσφεύγουσα την 1η Ιουνίου 1989, βάσει του άρθρου 90, παράγραφος 2, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως, κατά της προαναφερθείσας αποφάσεως·

3) να καταδικάσει την καθής στα δικαστικά έξοδα.

Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη·

— να αποφανθεί κατά νόμο επί των δικαστικών εξόδων.

Επί της ουσίας

24 Η προσφεύγουσα προβάλλει δύο λόγους ακυρώσεως στο πλαίσιο της προσφυγής της. Ο πρώτος αφορά την παράβαση των άρθρων 2 και 3 της αποφάσεως της Επιτροπής σχετικά με τον διορισμό στον βαθμό και την κατάταξη στο κλιμάκιο κατά την πρόσληψη (στο εξής: απόφαση), που τέθηκε σε ισχύ την 1η Σεπτεμβρίου 1983 και κοινοποιήθηκε στο προσωπικό στις 21 Οκτωβρίου 1983. Ο δεύτερος αφορά την παράβαση των άρθρων 5 και 32 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως και των γενικών αρχών της απαγορεύσεως των διακρίσεων και της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ υπαλλήλων.

Όσον αφορά τον πρώτο λόγο ακυρώσεως

- 25 Με τον λόγο αυτό η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, αφού περάτωσε τις πανεπιστημιακές σπουδές της το 1958 έπρεπε, κατ' εφαρμογή των άρθρων 2 και 3 της αποφάσεως και των άρθρων 5 και 32 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως, να της αναγνωρισθεί αρχαιότητα 48 μηνών στο κλιμάκιο του βαθμού της και όχι 12 μηνών μόνο, οπότε θα μπορούσε να καταταχθεί στο τρίτο κλιμάκιο του βαθμού αυτού.
- 26 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει συγκεκριμένα ότι λόγω της αναδρομικής ισχύος της αποφάσεως του πορτογάλου Υφυπουργού Ανωτάτης Εκπαιδεύσεως και Επιστημονικής Έρευνας της 14ης Ιανουαρίου 1975, πρέπει να θεωρηθεί ότι είναι πτυχιούχος του διπλώματος που απαιτείται, κατά το άρθρο 5 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως, για τον διορισμό στην κατηγορία LA, από το 1958 και όχι από το 1974 όπως υποστηρίζει η Επιτροπή βάσει του πτυχίου που έλαβε η προσφεύγουσα από το Πανεπιστήμιο της Λισσαβώνας.
- 27 Η προαναφερθείσα απόφαση ορίζει:
- « 1. Ανεξαρτήτως της ρυθμίσεως που θα ενσωματωθεί ενδεχομένως στο μέλλον στα νέα προγράμματα μαθημάτων των σχολών φιλολογίας, καταργείται η πτυχιακή εργασία όπως και οι πτυχιακές εξετάσεις της μεταρρυθμίσεως του 1930 (διάταγμα 18003 της 25ης Φεβρουαρίου 1930), όσοι δε περάτωσαν τις πτυχιακές σπουδές τους κατά τη διάρκεια του πανεπιστημιακού έτους 1973/1974 ή σε παλαιότερα έτη θεωρούνται αυτομάτως ως πτυχιούχοι.
2. Ο μέσος όρος των μαθημάτων των πτυχιούχων που δεν παρουσίασαν εργασία θα ληφθεί με τον ακόλουθο τρόπο:
- 2.1 Μεταρρύθμιση του 1930: μέσος όρος των υποχρεωτικών μαθημάτων για την απόκτηση του πτυχίου.
- 2.2 Άλλες μεταρρυθμίσεις: μέσος όρος των μαθημάτων της ομάδας στην οποία προστίθεται ο βαθμός του σεμιναρίου, πριν από τον νέο υπολογισμό των εισαγωγών. Ο μέσος όρος των μαθημάτων που δεν ανήκουν στην εν λόγω ομάδα θα ληφθεί υπόψη μόνο εφόσον βελτιώνει τον τελικό μέσο όρο.
3. Τα πτυχία που προβλέπονται στην παράγραφο 2 θα χορηγηθούν από το Πανεπιστήμιο όπου ο σπουδαστής πραγματοποίησε την τελευταία σπουδαστική πράξη.

4. Τα πτυχία των σπουδαστών που δεν παρουσίασαν εργασία έχουν την ίδια αξία με τα λοιπά· οι φοιτητές, πάντως, που εξεπρόνησαν εργασία μπορούν να την παρουσιάσουν υπό τους όρους που θα καθορισθούν προκειμένου να αποκτήσουν συμπληρωματικό δίπλωμα αν θεσπιστεί τέτοιο δίπλωμα στη σχολή φιλολογίας.
  5. Το ζήτημα αυτό εξετάζεται από τη σχολή κατά περίπτωση λαμβάνοντας υπόψη την αξία της εργασίας για την απόκτηση του εν λόγω διπλώματος. »
- 28 Κατά την προσφεύγουσα, τόσο από το γράμμα της αποφάσεως όσο και από τη ratio legis προκύπτει ότι η απόφαση σκοπεί να καταργήσει όχι μόνο ex nunc την υποχρέωση παρουσιάσεως εργασίας για την απόκτηση του πτυχίου της φιλολογίας αλλά και να χορηγήσει ex tunc το εν λόγω δίπλωμα σε όλα τα πρόσωπα που υποβλήθηκαν επιτυχώς στις απαιτούμενες για την απόκτησή του εξετάσεις. Η προσφεύγουσα που υποβλήθηκε στην τελευταία εξέτασή της στις 9 Μαΐου 1958 φρονεί ότι πρέπει να θεωρηθεί πτυχιούχος φιλολογίας από την ημερομηνία εκείνη.
- 29 Η προσφεύγουσα υποστήριξε εξάλλου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι η απάντηση της Πορτογαλικής Κυβερνήσεως στην ερώτηση του Πρωτοδικείου δεν επίλυει το πρόβλημα που ανέκυψε, είναι αντίθετη προς την εν λόγω πορτογαλική απόφαση, την οποία οφείλει να ερμηνεύσει ο ίδιος ο κοινοτικός δικαστής προκειμένου να εφαρμόσει ορθώς τις σχετικές διατάξεις του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως.
- 30 Η Επιτροπή αμφισβητεί το βάσιμο του ισχυρισμού αυτού και απορρίπτει την ερμηνεία που δίνει η προσφεύγουσα στην απόφαση του πορτογάλου Υφυπουργού. Κατά την Επιτροπή, η ημερομηνία που λαμβάνεται υπόψη είναι η ημερομηνία από την οποία ισχύει το πτυχίο, η οποία και αναγράφεται σ' αυτό. Αν το Πανεπιστήμιο της Λισσαβώνας ως πορτογαλική διοικητική αρχή έσφαλε επ' αυτού, η προσφεύγουσα θα μπορούσε να επιτύχει διόρθωση του πτυχίου της οπότε και η Επιτροπή θα δεχόταν τα αιτήματά της.
- 31 Η Επιτροπή προσθέτει, αναφερόμενη στις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 13ης Ιουλίου 1989, 108/88, Cendoya κατά Επιτροπής (Συλλογή 1989, σ. 2711, σκέψη 14), και της 9ης Νοεμβρίου 1989, 75/88, 146/88 και 147/88, Bonazzi-Bertottilli κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 1989, σ. 3599, σκέψη 20), ότι εν πάση περιπτώσει, το ζήτημα από ποια ημερομηνία πρέπει η προσφεύγουσα να θεωρηθεί πτυχιούχος ανήκει αποκλει-

στικά στην αρμοδιότητα της πορτογαλικής διοικητικής αρχής. Κατά την παράγραφο 4 της απαντήσεως της Πορτογαλικής Κυβερνήσεως στην ερώτηση του Πρωτοδικείου, η ημερομηνία αυτή είναι « εκείνη που αναγράφεται στο πτυχίο που χορήγησε το Πανεπιστήμιο », δηλαδή η 27η Ιουλίου 1974.

- 32 Πρέπει να σημειωθεί ότι η προϋπόθεση της κατοχής πανεπιστημιακού πτυχίου έχει κατ' ανάγκη την έννοια που δίνει στον όρο αυτό η νομοθεσία του κράτους μέλους όπου ο υποψήφιος πραγματοποίησε τις σπουδές που επικαλείται, εν προκειμένω η πορτογαλική νομοθεσία (βλ. απόφαση της 13ης Ιουλίου 1989, 108/88, Cendoya, όπ.π., σκέψη 14).
- 33 Δυνάμει αυτής της νομοθεσίας η αρμόδια διοικητική αρχή, δηλαδή το Πανεπιστήμιο της Λισσαβώνας, όρισε ως ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος του πτυχίου της προσφεύγουσας την 27ης Ιουλίου 1974.
- 34 Το Πρωτοδικείο δεν είναι αρμόδιο να ελέγξει κατά πόσο είναι νόμιμη η σαφής εφαρμογή της πορτογαλικής νομοθεσίας από το Πανεπιστήμιο της Λισσαβώνας. Πράγματι αποκλειστικά αρμόδια για την επίλυση του επιμάχου αυτού ζητήματος είναι τα πορτογαλικά δικαστήρια, απόκειται δε στους ενδιαφερομένους και μόνο να προσφύγουν σ' αυτά υπό τις συνθήκες που προβλέπει το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο (βλ. απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 1989, 75/88, 146/88 και 147/88, Bonazzi-Bertottilli, όπ.π., σκέψη 20). Επομένως η προσφεύγουσα όφειλε, αν το έκρινε σκόπιμο, να αμφισβητήσει ενώπιον του αρμοδίου πορτογαλικού δικαστηρίου την ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος που αναγράφεται στο πτυχίο της και ενδεχομένως να υποβάλει στην Επιτροπή το πτυχίο της διορθωμένο.
- 35 Κατά συνέπεια η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη την ημερομηνία που αναγράφεται στο πτυχίο της προσφεύγουσας, ορθώς υπολόγισε τη διάρκεια της επαγγελματικής πείρας της η οποία πρέπει να ληφθεί υπόψη βάσει του άρθρου 2, έκτο εδάφιο, και του άρθρου 3 της αποφάσεως.
- 36 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι ο πρώτος λόγος ακυρώσεως είναι απορριπτέος.

Όσον αφορά τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως

- 37 Με το υπόμνημα ανταπαντήσεως, η Επιτροπή αμφισβητεί το παραδεκτό του υπό κρίση λόγου, καθόσον καταλήγει στην αμφισβήτηση του συμβιβαστού της αποφάσεως με τον Κανονισμό Υπηρεσιακής Καταστάσεως. Η Επιτροπή υποστηρίζει συγκεκριμένα ότι ούτε η διοικητική ένσταση της προσφεύγουσας της 1ης Ιουνίου 1989 ούτε η από 26 Ιουνίου 1989 προσθήκη της αναφέρονται στην απόφαση, ούτε, κατά μείζονα λόγο, θέτουν ζήτημα συμβιβαστού της αποφάσεως με τον Κανονισμό Υπηρεσιακής Καταστάσεως.
- 38 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση η προσφεύγουσα παρατήρησε ότι με τη διοικητική ένστασή της αμφισβήτησε τον τρόπο με τον οποίο η διοίκηση προέβη στην κατάταξή της και, κατά τούτο, προσέβαλε, σιωπηρώς μεν πλην σαφώς, τη διάταξη βάσει της οποίας η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη την προ του 1975 εξαιρετικά μακρόχρονη επαγγελματική πείρα της. Η προσφεύγουσα πρόσθεσε ότι συνέταξε τη διοικητική ένσταση κατά της αποφάσεως περί κατατάξεώς της χωρίς τη βοήθεια δικηγόρου και χωρίς καμιά τυπικότητα, προσβλέπουσα μάλιστα σε μια διοικητική διαδικασία που θα επέτρεπε την εξεύρεση συμβιβαστικής λύσεως. Τέλος η προσφεύγουσα υπογράμμισε ότι η Επιτροπή ουδέποτε απάντησε στη διοικητική ένστασή της και ως εκ τούτου δεν μπορεί να υποστηρίξει ενώπιον του Πρωτοδικείου ότι ήταν αόριστη στο νομικό επίπεδο.
- 39 Πρέπει να σημειωθεί ότι η προσφεύγουσα υποστηρίζει, με την προσθήκη στη διοικητική ένστασή της, σχετικά με την οποία η Επιτροπή δεν αμφισβητεί ότι αποτελεί τμήμα αυτής, τα ακόλουθα: « Με κατατάξατε, κατά τα ειωθότα, υπολογίζοντας τα έτη επαγγελματικής πείρας μου μόνο μετά την ημερομηνία του επισήμου διπλώματος (1974) (...) Σας ζητώ να επανεξετάσετε την περίπτωση μου διότι η κατάταξη αυτή δεν αντιστοιχεί στην πραγματική κατάσταση, αφενός διότι δεν λαμβάνει υπόψη τα έτη της πραγματικής πείρας μου και αφετέρου διότι περάτωσα τις σπουδές που αποτελούν προϋπόθεση για την πρόσληψη στην κατηγορία μου το 1958. »
- 40 Από την εξέταση της διοικητικής ενστάσεως προκύπτει ότι η προσφεύγουσα προέβαλε με αυτήν δύο « αμφισβητήσεις » (απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Μαρτίου 1989, 133/88, Del Amo Martinez κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1989, σ. 689, σκέψη 10), και συγκεκριμένα, πρώτο, ότι δεν ελήφθησαν υπόψη για την κατάταξή της τα έτη επαγγελματικής πείρας πριν από την ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος του πτυχίου της και, δεύτερον, ότι το πτυχίο της ισχύει από το 1958 και όχι από το 1974.

- 41 Η πρώτη αμφισβήτηση επιρρωννύεται από τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως. Πλην όμως κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, οι αμφισβητήσεις που προβάλλονται με τις διοικητικές ενστάσεις μπορούν να αναπτυχθούν ενώπιον του Δικαστηρίου με την προβολή λόγων ακυρώσεως και επιχειρημάτων που δεν περιλαμβάνονται αναγκαστικά στην ένσταση, με την οποία συνδέονται όμως στενά (απόφαση της 14ης Μαρτίου 1989, 133/88, Del Amo Martinez, όπ.π., σκέψη 10). Επ' αυτού το Δικαστήριο έχει κρίνει επίσης ότι, εφόσον η διαδικασία που προηγείται της δίκης έχει άτυπο χαρακτήρα, οι δε ενδιαφερόμενοι ενεργούν γενικά στο στάδιο αυτό χωρίς την επικουρία δικηγόρου, η διοίκηση δεν πρέπει να ερμηνεύει τις ενστάσεις κατά τρόπο συσταλτικό αλλά αντιθέτως να τις ερευνά με πνεύμα ευρύ (απόφαση της 14ης Μαρτίου 1989, 133/88, Del Amo Martinez, όπ.π., σκέψη 11).
- 42 Εν προκειμένω η ΑΔΑ όφειλε να αντιληφθεί, ερμηνεύοντας την ένσταση με πνεύμα ευρύ, ότι η προσφεύγουσα αναφέρεται με την πρώτη αμφισβήτησή της, καίτοι χωρίς νομική επεξεργασία, στην απόφαση την οποία χαρακτηρίζει ως « συνήθεια ».
- 43 Επομένως η ΑΔΑ ήταν σε θέση να γνωρίζει με επαρκή ακρίβεια τις επικρίσεις που διατύπωσε η ενδιαφερομένη κατά της αποφάσεώς της, οπότε η διαδικασία που προηγήθηκε της δίκης πέτυχε πλήρως το αντικείμενό της.
- 44 Κατά συνέπεια η ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε η Επιτροπή είναι απορριπτέα.
- 45 Όσον αφορά την κατ' ουσίαν εξέταση του δευτέρου λόγου ακυρώσεως πρέπει να σημειωθεί, πρώτο, ότι το άρθρο 2, έκτο εδάφιο, της αποφάσεως ορίζει τα ακόλουθα:
- « Η επαγγελματική πείρα υπολογίζεται από την απόκτηση του πρώτου πτυχίου το οποίο, σύμφωνα με το άρθρο 5 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως, παρέχει τη δυνατότητα προσλήψεως στην κατηγορία στην οποία ανήκει η κενή θέση, (...) και πρέπει να είναι επιπέδου αντιστοίχου προς την κατηγορία αυτή. »
- 46 Η προσφεύγουσα ιστορεί ότι, αντίθετα με τη διατύπωση του άρθρου 2 της αποφάσεως, το άρθρο 5 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως δεν επιβάλλει ρητώς την

προϋπόθεση της κατοχής διπλώματος για τον διορισμό στην κατηγορία Α, για την οποία απαιτούνται μόνο « γνώσεις πανεπιστημιακού επιπέδου » ή επαγγελματική πείρα ισοδύναμου επιπέδου. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι δεν αμφισβητείται ότι διαθέτει « γνώσεις πανεπιστημιακού επιπέδου » από τις 9 Μαΐου 1958, ημερομηνία επιτυχίας της στις τελευταίες εξετάσεις του κύκλου μαθημάτων του πτυχίου της γερμανικής φιλολογίας του Πανεπιστημίου της Λισσαβώνας.

- 47 Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι το άρθρο 2 της αποφάσεως είναι παράνομο καθόσον απορρίπτει αυτόματα και απόλυτα την επαγγελματική πείρα πανεπιστημιακού επιπέδου που αποκτάται πριν από την απόκτηση του πανεπιστημιακού πτυχίου. Η διάταξη αυτή έχει πολύ αυστηρές συνέπειες στο θέμα της προσλήψεως του προσωπικού διότι δεν δίνει τη δυνατότητα στο όργανο να λάβει υπόψη τις διάφορες καταστάσεις που προκύπτουν από τα ισχύοντα στα κράτη μέλη πολλαπλά συστήματα εκπαίδευσως. Η αυστηρότητα αυτή έχει περαιτέρω ως συνέπεια ότι, στην περίπτωση των υπαλλήλων που συμμετέχουν σε διαγωνισμό βάσει μόνο επαγγελματικής πείρας ισοδύναμης με πανεπιστημιακό πτυχίο, δεν λαμβάνεται ποτέ υπόψη η πείρα που απέκτησαν πριν από την έναρξη των καθηκόντων τους, όποια και αν είναι η διάρκεια της.
- 48 Η προσφεύγουσα παρατηρεί τέλος ότι η Επιτροπή, αντιμετωπίζοντας διαφορετικά τους υποψηφίους που παρουσίασαν εργασία και αυτούς που δεν παρουσίασαν, παραβιάζει όχι μόνο την πορτογαλική απόφαση της 14ης Ιανουαρίου 1975 αλλά και τις γενικές αρχές της απαγορεύσεως των διακρίσεων και της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ υπαλλήλων.
- 49 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση η προσφεύγουσα παρατήρησε εξάλλου ότι η περίπτωση της θα διέφερε αν είχε αποφασίσει να παρουσιάσει την εργασία μετά δέκα έτη (το 1968) προκειμένου να αποκτήσει την ιδιότητα του πτυχιούχου. Στην περίπτωση αυτή θα βρισκόταν στην κατάσταση προσώπου το οποίο εκουσίως και εν αγνώσει διέκοψε τις σπουδές του, οπότε η ΑΔΑ ευλόγως θα ελάμβανε υπόψη μόνο την επαγγελματική πείρα που απέκτησε μετά την απόκτηση του πτυχίου, σύμφωνα με το άρθρο 2, έκτο εδάφιο, της αποφάσεως. Ωστόσο η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η περίπτωση της διαφέρει θεμελιωδώς εφόσον εν προκειμένω η πορτογαλική πολιτική αρχή είναι αυτή που αποφάσισε να της χορηγήσει το πτυχίο χωρίς να απαιτήσει καμιά πρόσθετη προσπάθεια στο πανεπιστημιακό επίπεδο με μόνο σκοπό να προσαρμόσει τη νομική με την πραγματική της κατάσταση. Η προσφεύγουσα συμπεραίνει ότι η ΑΔΑ δεν ήταν υποχρεωμένη να εφαρμόσει μηχανικά το άρθρο 2, έκτο εδάφιο, της

αποφάσεως, αλλά είχε τη δυνατότητα, αναγνωρίζοντας το εξαιρετικό της περιπτώσεώς της, να λάβει υπόψη όλη την επαγγελματική πείρα που απέκτησε μετά το 1958.

- 50 Η Επιτροπή απαντά ότι το άρθρο 5, παράγραφος 1, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως δεν απαγορεύει καθόλου να απαιτείται από τους υποψηφίους που υποβάλλουν αιτήσεις συμμετοχής σε διαγωνισμό για την κατηγορία Α, όχι μόνο να έχουν « γνώσεις πανεπιστημιακού επιπέδου » αλλά και να δικαιολογούν τις γνώσεις αυτές με την προσκόμιση διπλώματος. Κατά την Επιτροπή « τίποτα δεν απαγορεύει να καθορίζονται με την προκήρυξη διαγωνισμού, για ορισμένες θέσεις ή ορισμένες κατηγορίες θέσεων, προϋποθέσεις αυστηρότερες από τις ελάχιστες προϋποθέσεις οι οποίες προκύπτουν από την κατάταξη των θέσεων (άρθρο 5, παράγραφος 1, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως) είτε πρόκειται για την πλήρωση συγκεκριμένης κενής θέσεως είτε για την κατάρτιση πίνακα μελλοντικών προσλήψεων σε θέσεις ορισμένης κατηγορίας » (απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Οκτωβρίου 1979, 178/78, Szemegey κατά Επιτροπής, Rec. 1979, σ. 2855, σκέψη 3). Η κρίση αυτή σχετικά με μια προκήρυξη διαγωνισμού που έθεσε προϋποθέσεις συμμετοχής αυστηρότερες από τις « ελάχιστες προϋποθέσεις » του άρθρου 5, παράγραφος 1, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως, το οποίο αφορά την κατάταξη των θέσεων, ισχύει για την ταυτότητα των λόγων και εν προκειμένω όσον αφορά τις προϋποθέσεις κατατάξεως στους βαθμούς και στα κλιμάκια που καθορίζει το άρθρο 2 της αποφάσεως. Η αντίθετη άποψη θα οδηγούσε σε ασυνέπεια στην αντιμετώπιση του ίδιου ζητήματος, δηλαδή στην πρόσληψη των υπαλλήλων. Η Επιτροπή συμπεραίνει ότι δεν επιτρέπεται να δοθεί η δυνατότητα στην προσφεύγουσα να επικαλεστεί, για να επιτύχει μεγαλύτερη αρχαιότητα στο κλιμάκιο, επαγγελματική πείρα η οποία δεν ελήφθη υπόψη κατά τη συμμετοχή στον διαγωνισμό που οδήγησε στην πρόσληψή της.
- 51 Όσον αφορά τον ισχυρισμό ότι το άρθρο 2, έκτο εδάφιο, της αποφάσεως είναι παράνομο διότι δεν επιτρέπει να ληφθεί υπόψη η επαγγελματική πείρα επιπέδου ισοδύναμου προς πανεπιστημιακό, η οποία αποκτήθηκε πριν από την απόκτηση πανεπιστημιακού διπλώματος και την εξ αυτού αυστηρότητα, η Επιτροπή υποστηρίζει στην ουσία ότι, ανατρέχοντας στο όγδοο εδάφιο του άρθρου 2 της αποφάσεως, διαπιστώνουμε ότι μπορεί να ληφθεί υπόψη, στο πλαίσιο ειδικού συστήματος, η προηγούμενη του διορισμού επαγγελματική πείρα στην περίπτωση όπου « δεν απαιτείται δίπλωμα για την κατάληψη της κενής θέσεως », κατά συνέπεια δε με τη θέσπιση της διατάξεως αυτής η Επιτροπή δεν έκανε παράνομη χρήση της ευρείας εξουσίας εκτιμήσεως που της παρέχει το άρθρο 32, δεύτερο εδάφιο, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως. Την άποψη αυτή επιρρωννύει και το στοιχείο ότι το άρθρο 2, έκτο εδάφιο, της αποφάσεως θεσπίσθηκε προκειμένου να « εξασφαλιστούν για τους υπαλλήλους οι ίδιες συνθήκες προσλήψεως και εξελίξεως της σταδιοδρομίας στο πλαίσιο του άρθρου 5, παράγραφος 3, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως » όπως προκύπτει από την τρίτη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου της αποφάσεως.

- 52 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση η Επιτροπή πρόσθεσε ότι, αντίθετα με όσα υποστηρίζει η προσφεύγουσα, η ισότητα μεταχειρίσεως των Πορτογάλων υπαλλήλων που παρουσίασαν εργασία υπό το κράτος του παλαιού συστήματος που ίσχυε για το πτυχίο της φιλολογίας και αυτών που δεν παρουσίασαν εργασία επιβάλλει ακριβώς να λαμβάνεται υπόψη η επαγγελματική πείρα όλων μόνο από την ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος του τυπικού διπλώματός τους. Στην αντίθετη περίπτωση, η προσφεύγουσα θα μπορούσε να προβάλει την πείρα που απέκτησε μετά το 1958 ενώ τα πρόσωπα που παρουσίασαν εργασία μετά το 1958 δεν θα μπορούσαν να προβάλουν την επαγγελματική πείρα τους παρά μόνο μετά την ημερομηνία παρουσιάσεως της εν λόγω εργασίας η οποία και πιστοποιείται από το σχετικό δίπλωμα. Κατ' αυτόν τον τρόπο προκύπτει άνιση μεταχείριση μεταξύ υπαλλήλων, ανεπίτρεπτη κατά το κοινοτικό δίκαιο.
- 53 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως βάλλει στην ουσία κατά του στοιχείου ότι η ΑΔΑ, στηριζόμενη στο άρθρο 2, έκτο εδάφιο, της αποφάσεως, αρνήθηκε να λάβει υπόψη την επαγγελματική πείρα που είχε αποκτήσει η προσφεύγουσα πριν από τις 27 Ιουλίου 1974 για τον υπολογισμό της αρχαιότητας στο κλιμάκιο, με την αιτιολογία ότι η άρνηση αυτή συνιστά παράβαση των άρθρων 5 και 32, δεύτερο εδάφιο, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως.
- 54 Όσον αφορά το άρθρο 5 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως, από την απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Οκτωβρίου 1979, 178/78, Szemegey, όπ.π., σκέψη 3, προκύπτει ότι οι διατάξεις του άρθρου αυτού « καθορίζουν κατά τρόπο γενικό το ελάχιστο επίπεδο ενός υπαλλήλου του συγκεκριμένου βαθμού αναλόγως της φύσεως των καθηκόντων στα οποία αντιστοιχούν οι θέσεις και δεν αφορά τις προϋποθέσεις προσλήψεως ». Μια προκήρυξη διαγωνισμού δηλαδή μπορεί να επιβάλλει προϋποθέσεις αυστηρότερες των ελαχίστων προϋποθέσεων που προκύπτουν από την κατάταξη των θέσεων. Ομοίως η εκ μέρους της ΑΔΑ άσκηση της εξουσίας που της παρέχει το άρθρο 32, δεύτερο εδάφιο, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως, όσον αφορά την αναγνώριση αρχαιότητας, δεν περιορίζεται από το άρθρο 5, παράγραφος 1, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως που περιγράφει « το ελάχιστο επίπεδο » το οποίο απαιτείται για τον υπάλληλο του συγκεκριμένου βαθμού.
- 55 Κατά συνέπεια πρέπει να εξεταστεί αν η ΑΔΑ, θεσπίζοντας το άρθρο 2, έκτο εδάφιο, της αποφάσεως και εφαρμόζοντάς το στην υπό κρίση υπόθεση, υπερέβη τα όρια της εξουσίας εκτιμήσεως που της παρέχει το άρθρο 32, δεύτερο εδάφιο, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως.

- 56 Πρέπει να σημειωθεί ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, « η αρμόδια για τους διορισμούς αρχή απολαύει ευρείας διακριτικής εξουσίας, στα πλαίσια που έχουν οριστεί τα άρθρα 31 και 32, δεύτερο εδάφιο, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως ή οι εσωτερικές διατάξεις που εκδόθηκαν κατ' εφαρμογή των άρθρων αυτών, κατά την εκτίμηση της προηγούμενης επαγγελματικής πείρας προσώπου που διορίζεται ως μόνιμος υπάλληλος και όσον αφορά τη φύση και τη διάρκεια της πείρας αυτής, και ως προς τον λίγο-πολύ στενό δεσμό που μπορεί να έχει με τις απαιτήσεις της προς πλήρωση θέσεως » (βλ., τελευταία, την απόφαση του Δικαστηρίου της 5ης Οκτωβρίου 1988, 314/86 και 315/86, De Szy-Tarisse κατά Επιτροπής, Συλλογή 1988, σ. 6028, σκέψη 26).
- 57 Από την ερμηνεία του έκτου και του ογδού εδαφίου του άρθρου 2 της αποφάσεως, που προτείνει η Επιτροπή, προκύπτει ότι το έκτο εδάφιο εφαρμόζεται μόνο στους υπαλλήλους που προσλαμβάνονται κατόπιν προκηρύξεως διαγωνισμού ο οποίος — όπως εν προκειμένω — έθετε ως προϋπόθεση ότι ο υποψήφιος πρέπει να έχει περατώσει πλήρεις πανεπιστημιακές σπουδές πιστοποιούμενες με δίπλωμα. Για τους υπαλλήλους αυτούς, το έκτο εδάφιο του άρθρου 2 της αποφάσεως δεν επιτρέπει να λαμβάνεται υπόψη η « ειδική επαγγελματική πείρα του ενδιαφερομένου », κατά την έννοια του άρθρου 32, δεύτερο εδάφιο, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως, παρά μόνο η κτηθείσα μετά την απόκτηση του διπλώματος, η κατοχή του οποίου αποτελούσε προϋπόθεση της συμμετοχής στον διαγωνισμό κατόπιν του οποίου προσελήφθη ο υπάλληλος.
- 58 Όσον αφορά την « ευρεία εξουσία εκτίμησης » που έχει η ΑΔΑ, η εκτίμηση αυτή, που αφορά και τη διάρκεια και τη φύση της επαγγελματικής πείρας που πρέπει να ληφθεί υπόψη καθώς και τη σχέση μεταξύ της πείρας αυτής και της θέσεως (ή των θέσεων) που θα πληρωθούν με την προκήρυξη του συγκεκριμένου διαγωνισμού, πρέπει να θεωρηθεί ως εύλογη. Είναι δε τόσο περισσότερο εύλογη, καθώς σκοπεύει να εξασφαλίσει την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 5, παράγραφος 3, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως όσον αφορά την αναγνώριση αρχαιότητας στον βαθμό, δυνάμει του άρθρου 32, δεύτερο εδάφιο, σε όλα τα πρόσωπα που προσλαμβάνονται με τον ίδιο διαγωνισμό. Η βούληση αυτή της ίσης μεταχειρίσεως όλων των υπαλλήλων που προσλαμβάνονται με τον ίδιο διαγωνισμό προκύπτει όχι μόνο από το προοίμιο της αποφάσεως αλλά και από το άρθρο 10, δεύτερο εδάφιο, που είναι μεταβατική διάταξη και ορίζει ότι αν, κατά το χρόνο ενάρξεως της ισχύος της αποφάσεως, ορισμένοι επιτυγχόντες σε διαγωνισμό έχουν ήδη καταταχθεί βάσει της αποφάσεως της 6ης Ιουνίου 1973, όλοι οι επιτυγχόντες του ίδιου διαγωνισμού θα καταταχθούν βάσει της αποφάσεως αυτής.
- 59 Εξάλλου πρέπει να σημειωθεί ότι, δεδομένου ότι η ΑΔΑ οφείλει να συμμορφωθεί προς την απόφαση της πορτογαλικής διοικητικής αρχής ως προς την ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος του διπλώματος της προσφεύγουσας, η προσβαλλόμενη απόφαση συνιστά ορθή εφαρμογή των άρθρων 2, έκτο εδάφιο, και 3 της αποφάσεως.

- 60 Επομένως η αιτίαση που διατυπώνει η προσφεύγουσα κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως δεν μπορεί να έχει άλλη έκταση πέραν του αιτήματος να ληφθεί επιπλέον υπόψη η « ειδική επαγγελματική πείρα » της κατά την έννοια του άρθρου 32, δεύτερο εδάφιο, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως, πέραν των ορίων που επιβάλλουν τα άρθρα 2, έκτο εδάφιο, και 3 της αποφάσεως.
- 61 Επ' αυτού πρέπει να σημειωθεί ότι η απόφαση δεν μπορεί μεν να θεωρηθεί ως γενική εκτελεστική διάταξη κατά την έννοια του άρθρου 110 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως, πλην όμως αποτελεί εσωτερική οδηγία που πρέπει να θεωρηθεί ως κανόνας ενδεικτικής συμπεριφοράς τον οποίο επιβάλλει η ίδια η διοίκηση στον εαυτό της και από τον οποίο δεν μπορεί να παρεκκλίνει χωρίς να διευκρινίζει τους λόγους που υπαγορεύουν την παρέκκλιση, επί ποινή παραβιάσεως της αρχής της ίσης μεταχείρισης (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 1ης Δεκεμβρίου 1983, 190/82, Blomefield κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 3981, σκέψη 20, και 343/82, Michael κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 4023, σκέψη 14). Πράγματι, τίποτα δεν απαγορεύει στην αρμόδια για τους διορισμούς αρχή να θεσπίζει, με εσωτερική απόφαση γενικής φύσεως, κανόνες για την άσκηση της διακριτικής εξουσίας που της αναγνωρίζει ο Κανονισμός Υπηρεσιακής Καταστάσεως. Η μέριμνα εξασφαλίσεως ίσης μεταχειρίσεως σε όλους τους υπαλλήλους που προσλαμβάνονται βάσει του ίδιου διαγωνισμού, ως προς την εκ μέρους της ΑΔΑ εκτίμηση δυνάμει του άρθρου 32, δεύτερο εδάφιο, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως, αποτελεί θεμιτό στόχο της εν λόγω αρχής (βλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της 15ης Ιανουαρίου 1985, 266/83, Σαμαρά κατά Επιτροπής, Συλλογή 1985, σ. 189, σκέψη 15, και της 6ης Ιουνίου 1985, 146/84, De Santis κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου, Συλλογή 1985, σ. 1723, σκέψη 11).
- 62 Υπό τις συνθήκες αυτές η προσφεύγουσα δεν μπορεί, δυνάμει του Κανονισμού, να αξιώσει να ληφθεί υπόψη η « ειδική επαγγελματική πείρα » της περισσότερο από όσο υπαγορεύει, για όλους τους υπαλλήλους που προσελήφθησαν βάσει του γενικού διαγωνισμού COM/LA/503, η ορθή εφαρμογή των άρθρων 2, έκτο εδάφιο, και 3 της αποφάσεως, ακόμη και αν η ΑΔΑ μπορεί ενδεχομένως να παρεκκλίνει από τις διατάξεις αυτές, εκθέτοντας τους λόγους που υπαγορεύουν την παρέκκλιση.
- 63 Το συμπέρασμα αυτό δεν θίγεται από το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η εφαρμογή των άρθρων 2, έκτο εδάφιο, και 3 της αποφάσεως οδηγεί σε δυσμενή μεταχείριση της ίδιας σε σύγκριση με τα πρόσωπα τα οποία, υπό το κράτος του παλαιού συστήματος του πτυχίου της φιλολογίας στην Πορτογαλία, έλαβαν το δίπλωμά τους αφού παρουσίασαν εργασία και επομένως η « ειδική επαγγελματική πείρα » τους υπολογίζεται από ημερομηνία προγενέστερη της 27ης Ιουλίου 1974.

- 64 Συγκεκριμένα πρέπει να σημειωθεί ότι η διαφορετική μεταχείριση μεταξύ της προσφεύγουσας και των άλλων αυτών υπαλλήλων δεν προκύπτει ούτε από το κείμενο ούτε από την εφαρμογή στην προκειμένη περίπτωση των άρθρων 2, έκτο εδάφιο, και 3 της αποφάσεως αλλά από εσκεμμένη επιλογή των πορτογαλικών αρχών, όπως αναφέρεται στις παραγράφους 3 και 4 της απαντήσεως της Πορτογαλικής Κυβερνήσεως στην ερώτηση του Πρωτοδικείου. Από την απάντηση αυτή προκύπτει ότι η βούληση των πορτογαλικών αρχών ήταν να διαφυλαχτεί η ίση μεταχείριση αλλά και να ληφθούν παράλληλα υπόψη οι αντικειμενικές διαφορές μεταξύ αυτών που παρουσίασαν εργασία και εκείνων που δεν παρουσίασαν. Ενόψει του στόχου αυτού η βούληση της εν λόγω αρχής ήταν να θεωρηθούν όσοι παρουσίασαν την πτυχιακή εργασία ως πτυχιούχοι σε περίοδο προγενέστερη της 27ης Ιουλίου 1974 και όσοι δεν είχαν παρουσιάσει εργασία μέχρι την ημερομηνία εκείνη να εξομοιωθούν με σπουδαστές που περατώνουν τις σπουδές τους με το νέο σύστημα. Επιπλέον για τη μετά την εν λόγω ημερομηνία περίοδο, οι πορτογαλικές αρχές έδωσαν τη δυνατότητα στους πτυχιούχους του παλαιού συστήματος να παρουσιάσουν την εργασία τους προκειμένου να λάβουν πρόσθετο τίτλο, ώστε να αναδειχτεί το στοιχείο ότι παρουσίασαν εργασία, αντίθετα με τους κοινούς πτυχιούχους.
- 65 Εξάλλου, όπως ορθώς υποστήριξε η Επιτροπή, το σύστημα που υποστηρίζει η προσφεύγουσα θα οδηγούσε σε άνιση μεταχείριση στο επίπεδο του κοινοτικού δικαίου καθόσον θα ανάγκαζε την ΑΔΑ να λάβει υπόψη την ειδική επαγγελματική πείρα της προσφεύγουσας μετά το τέλος των πανεπιστημιακών εξετάσεών της (1958), ενώ η πείρα των άλλων σπουδαστών θα ελαμβάνετο υπόψη μόνο από μια ημερομηνία μεταγενέστερη του τέλους των εξετάσεων, δηλαδή από την ημερομηνία της παρουσιάσεως της εργασίας.
- 66 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η προσφεύγουσα δεν μπορεί να επικαλεστεί ούτε κάποια ιεραρχικώς ανώτερη διάταξη ούτε την υπέρτερη αρχή του δικαίου της ίσης μεταχειρίσεως και να αξιώσει να της αναγνωρίσει η ΑΔΑ αρχαιότητα στον βαθμό μεγαλύτερη αυτής που της αναγνωρίστηκε κατόπιν εφαρμογής των άρθρων 2, έκτο εδάφιο, και 3 της αποφάσεως. Κατά συνέπεια απορριπτέος είναι και ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως.
- 67 Υπό τις συνθήκες αυτές η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 68 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου που εφαρμόζεται *mutatis mutandis* στην ενώπιον του Πρωτοδικείου διαδικασία, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον διετύπωσε σχετικό αίτημα ο νικήσας διάδικος. Ωστόσο, κατά το άρθρο 70 του εν λόγω κανονισμού, σε περίπτωση προσφυγών των υπαλλήλων των Κοινοτήτων, τα όργανα φέρουν τα έξοδα στα οποία υπεβλήθησαν.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τρίτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την προσφυγή.
- 2) Κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Γεραρής

Saggio

Lenaerts

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 7 Φεβρουαρίου 1991.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Ο Πρόεδρος

Χρ. Γεραρής